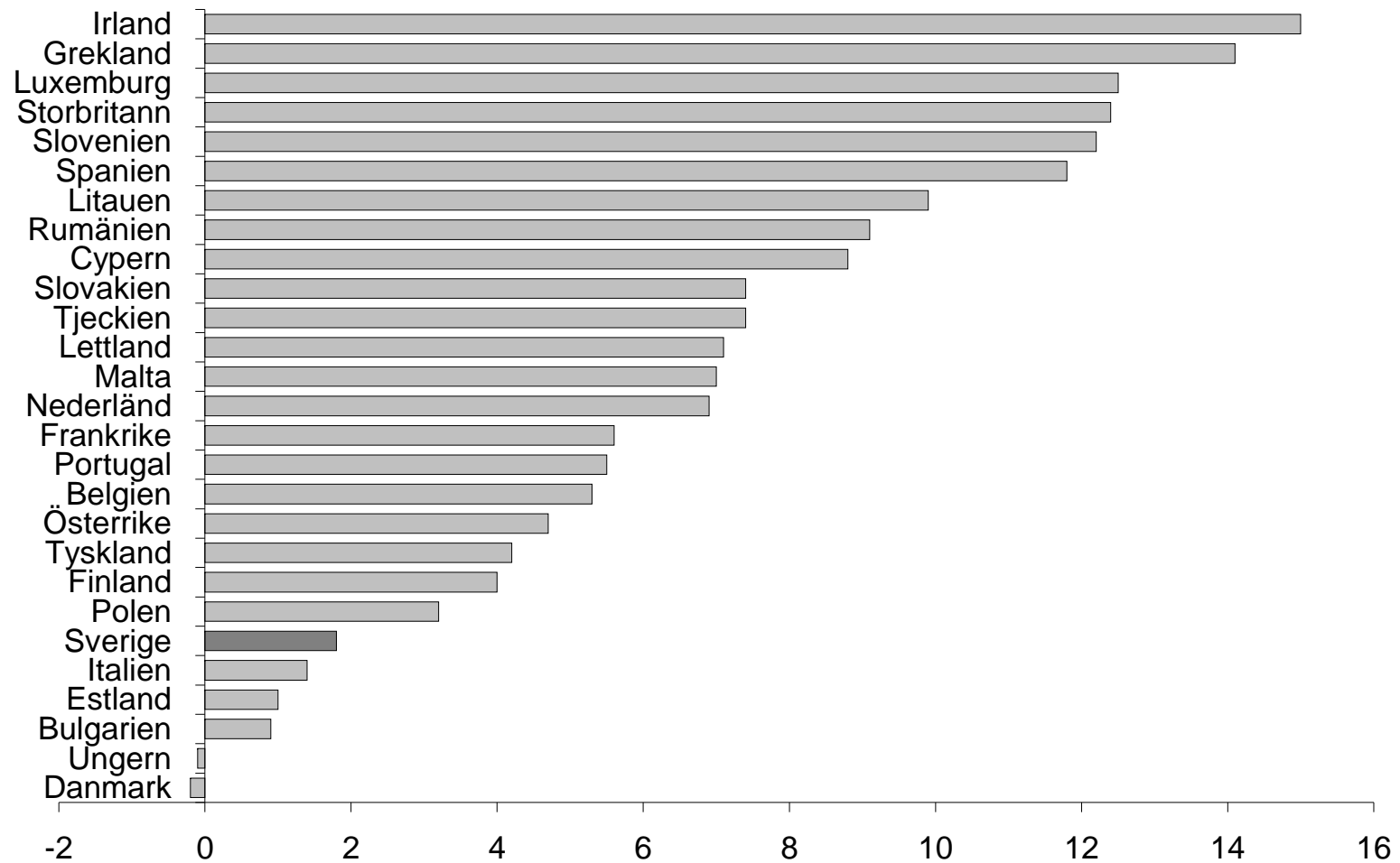

Svensk finanspolitik – Finanspolitiska rådets rapport 2010

Lars Calmfors

Finansutskottet, 25/5-2010

S2-indikatorn

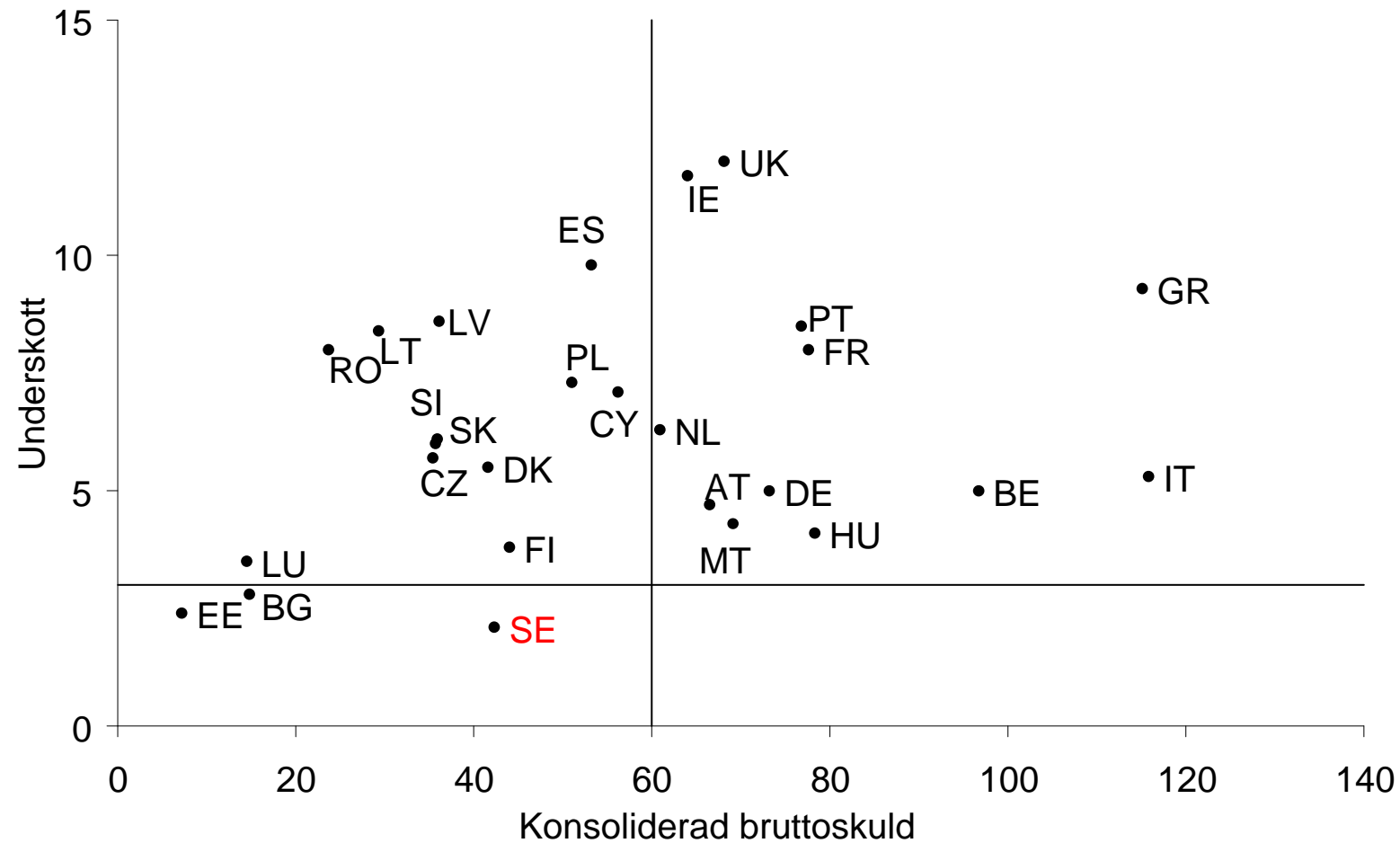
Finansiellt sparande och skuldkvoter, procent av BNP

	Finansiellt sparande		Bruttoskuld	
	2009	2010	2009	2010
Frankrike	-8,2	-8,6	84,5	92,5
Grekland	-12,7	-9,8	114,9	123,3
Irland	-12,2	-12,2	65,8	81,3
Italien	-5,5	-5,4	123,6	127,0
Japan	-7,4	-8,2	189,3	197,2
Portugal	-6,7	-7,6	83,8	90,9
Storbritannien	-12,6	-13,3	71,0	83,1
USA	-11,2	-10,7	83,9	92,4

Krav på finanspolitiken i vår omvärld

- Behov av tydliga och trovärdiga planer
- Det går knappast längre att betinga politiken på konjunkturutvecklingen
- Krav följa obetingad strategi: budgetkonsolidering oberoende av konjunkturutvecklingen
- Budgetkonsolideringarna måste vara snabba

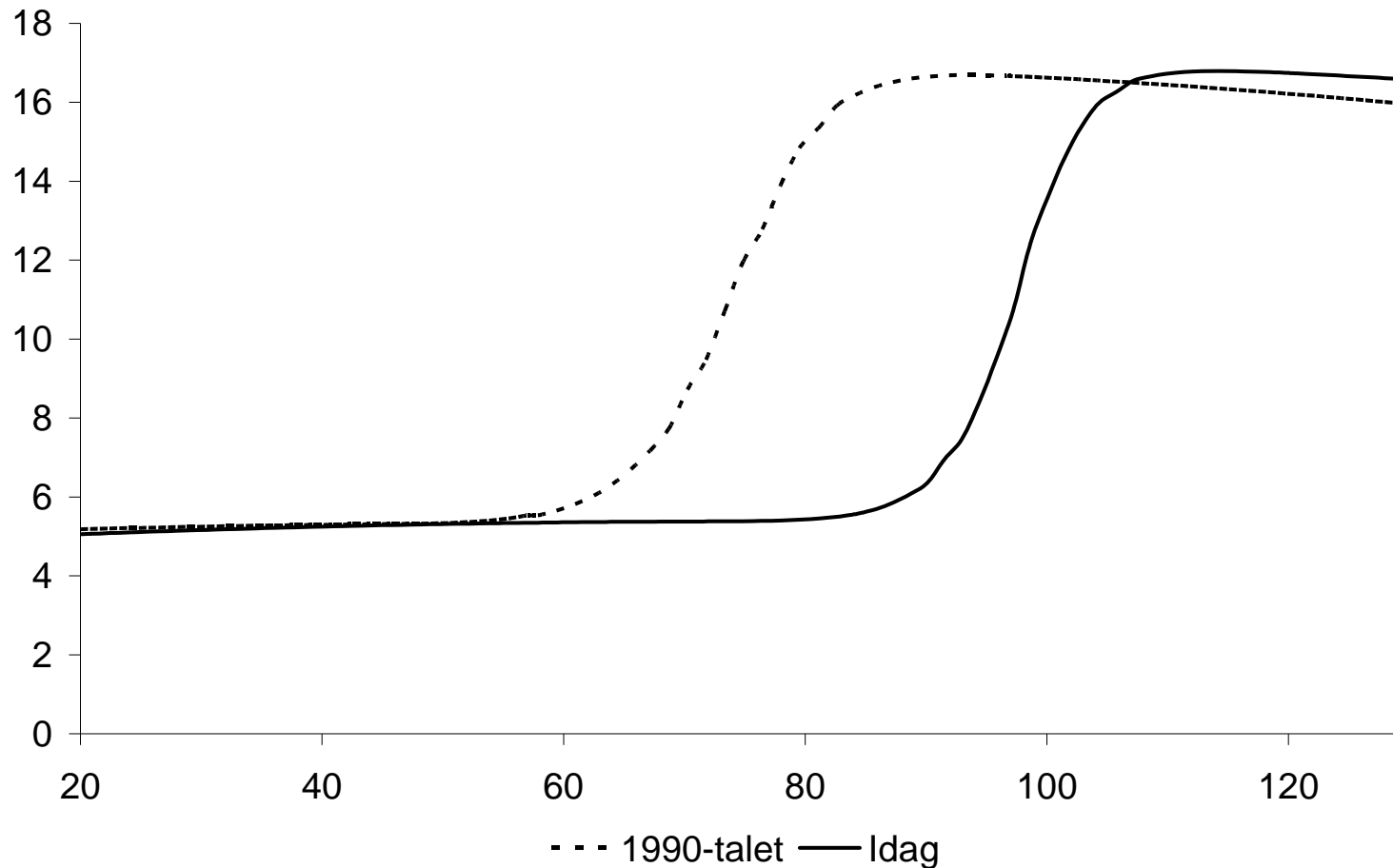
De offentliga finanserna i EU-länderna 2010 och de finanspolitiska reglerna

Mycket osäkert reformutrymme

- Permanenta reformer på ca 7 mdr kr i vårpropositionen
- Osäkerhet om krisens långsiktiga effekter på de offentliga finanserna
- Ytterligare utfästelser om ofinansierade **permanent**a reformer bör inte göras
- Redan aviserade reformer kan behöva omprövas

Sambandet mellan den offentliga sektorns skuldkvot och statslåneräntan, 1990-talet jämfört med idag

Men stabiliseringspolitiskt handlingsutrymme

- Ingen bindande hållbarhetsrestriktion för **tillfälliga** konjunkturinsatser
- Politiskt val mellan stabilisering och att snabbt återställa offentligfinansiella buffertar
- Förlängning av tillfälliga statsbidrag till kommunerna 2011?
  - för att få viss sysselsättningsökning
  - risk för att bidragen ska ses som permanenta
- Regelsystem för att utjämna kommunernas inkomster över konjunkturcykeln behövs
- Regeringens översyn har tagit för lång tid

Överskottsmålet

- Finansiellt sparande på en procent av BNP **över konjunkturcykeln**
- Bra att överskotten inte ska användas för att finansiera längre livslängd/höjd standard på välfärdstjänsterna
- Men både regering och opposition undviker frågan om hur den framtida välfärden ska finansieras

Uppföljningen av överskottsmålet

- Oklart om tidigare avvikelser ska kompenseras eller inte
- Regeringen verkar tycka att det är viktigare att **försöka** uppnå målet i framtiden än att verkligen **göra** det under en bestämd tidsperiod
- Sammanblandning av bakåtblickande och framåtblickande perspektiv
  - utvärdering av om målet **har** uppnåtts
  - planeringsverktyg för att målet **ska** uppnås framöver
- Använd bara två indikatorer!
- **Särskild skrivelse till riksdagen om målavvikelse över viss storlek (0,5 procent av BNP?)**

Regeringens indikatorer för avstämning av överskottsmålet, procent av BNP

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tillbakablickande tioårsgenomsnitt	1,3					
Konjunkturjusterat tillbakablickande tioårsgenomsnitt	1,4					
Framåtblickande sjuårsindikator	0,7	0,5	0,3			
Konjunkturjusterad sjuårsindikator	1,4	1,6	1,6			
Strukturellt sparande	2,2	0,4	0,7	1,5	2,0	2,4

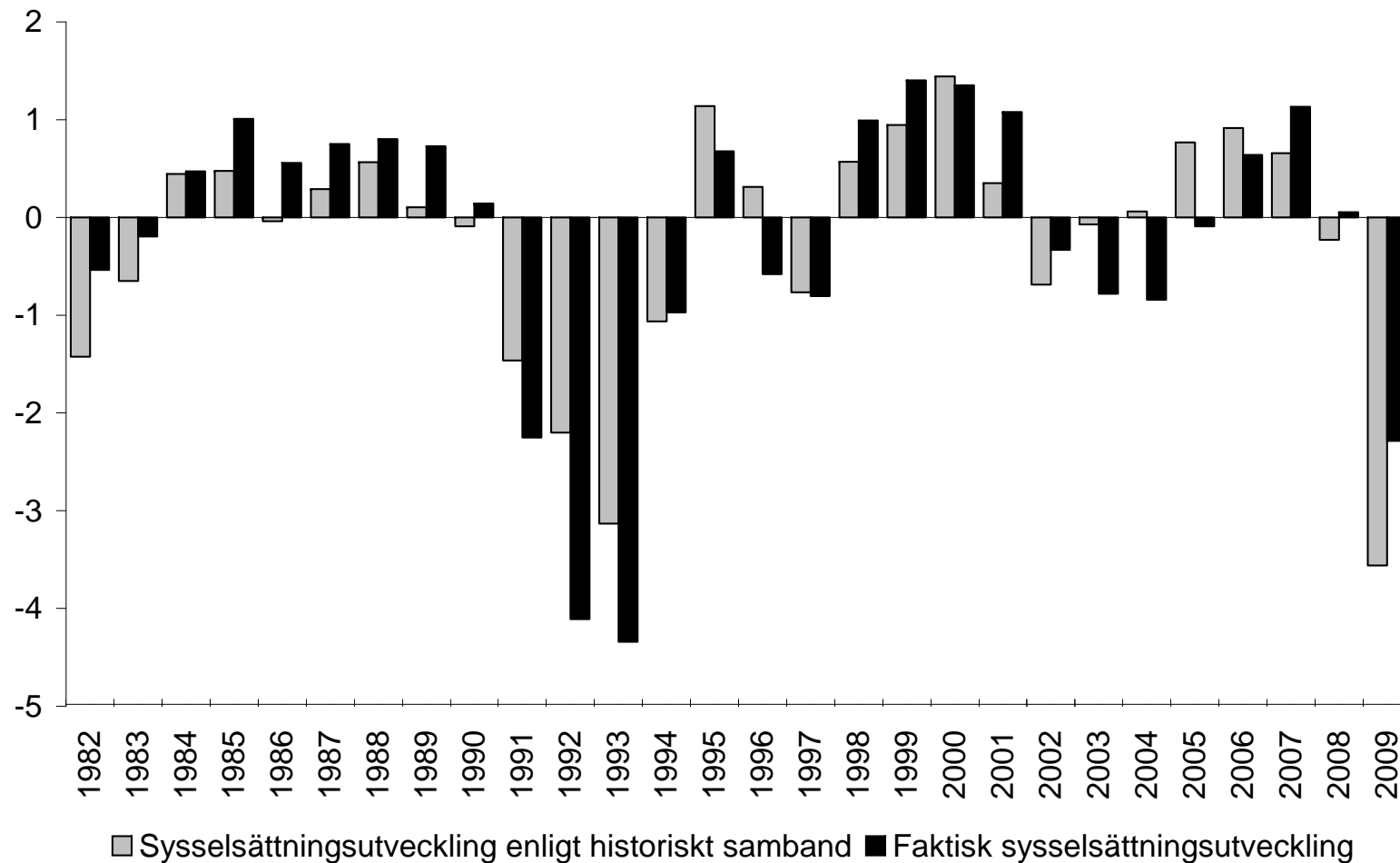
Uppföljningen av överskottsmålet

- Oklart om tidigare avvikelser ska kompenseras eller inte
- Regeringen verkar tycka att det är viktigare att **försöka** uppnå målet i framtiden än att verkligen **göra** det under en bestämd tidsperiod
- Sammanblandning av bakåtblickande och framåtblickande perspektiv
  - utvärdering av om målet **har** uppnåtts
  - planeringsverktyg för att målet **ska** uppnås framöver
- Använd bara två indikatorer!
- **Särskild skrivelse till riksdagen om målavvikelse över viss storlek (0,5 procent av BNP?)**

Sysselsättningsutvecklingen

- Mindre sysselsättningsfall i förhållande till produktionen än under 1990-talskrisen
- Den privata tjänstesektorn har klarat sig bättre än industrin
- Stora sysselsättningsminskningar i offentlig sektor har kunnat undvikas
- Regeringens arbetsmarknadsreformer?

Faktisk sysselsättningsutveckling och sysselsättningsutveckling enligt det historiska sambandet med BNP-utvecklingen

Sysselsättningsutvecklingen

- Mindre sysselsättningsfall i förhållande till produktionen än under 1990-talskrisen
- Den privata tjänstesektorn har klarat sig bättre än industrin
- Stora sysselsättningsminskningar i offentlig sektor har kunnat undvikas
- Regeringens arbetsmarknadsreformer?

Förändring i sysselsättningsgrad, procentenheter

	Samtliga	Ungdomar	Äldre (55-64)	Födda utanför Europa	Personer utan gymnasie- utbildning
1990–1992	-5,8	-13,9	-2,4	-12,7	-8,0
1990–1997	-12,4	-26,4	-6,8	-20,0	-14,0
2001–2004	-1,8	-5,1	2,6	-2,5	-4,4
2008 kv1–2010 kv1	-2,8	-5,7	0,6	-	-
2007–2009	-2,2	-5,0	0,0	-2,4	-5,1

Relativ förändring i sysselsättningsgrad (förändring / förändring för hela befolkningen)

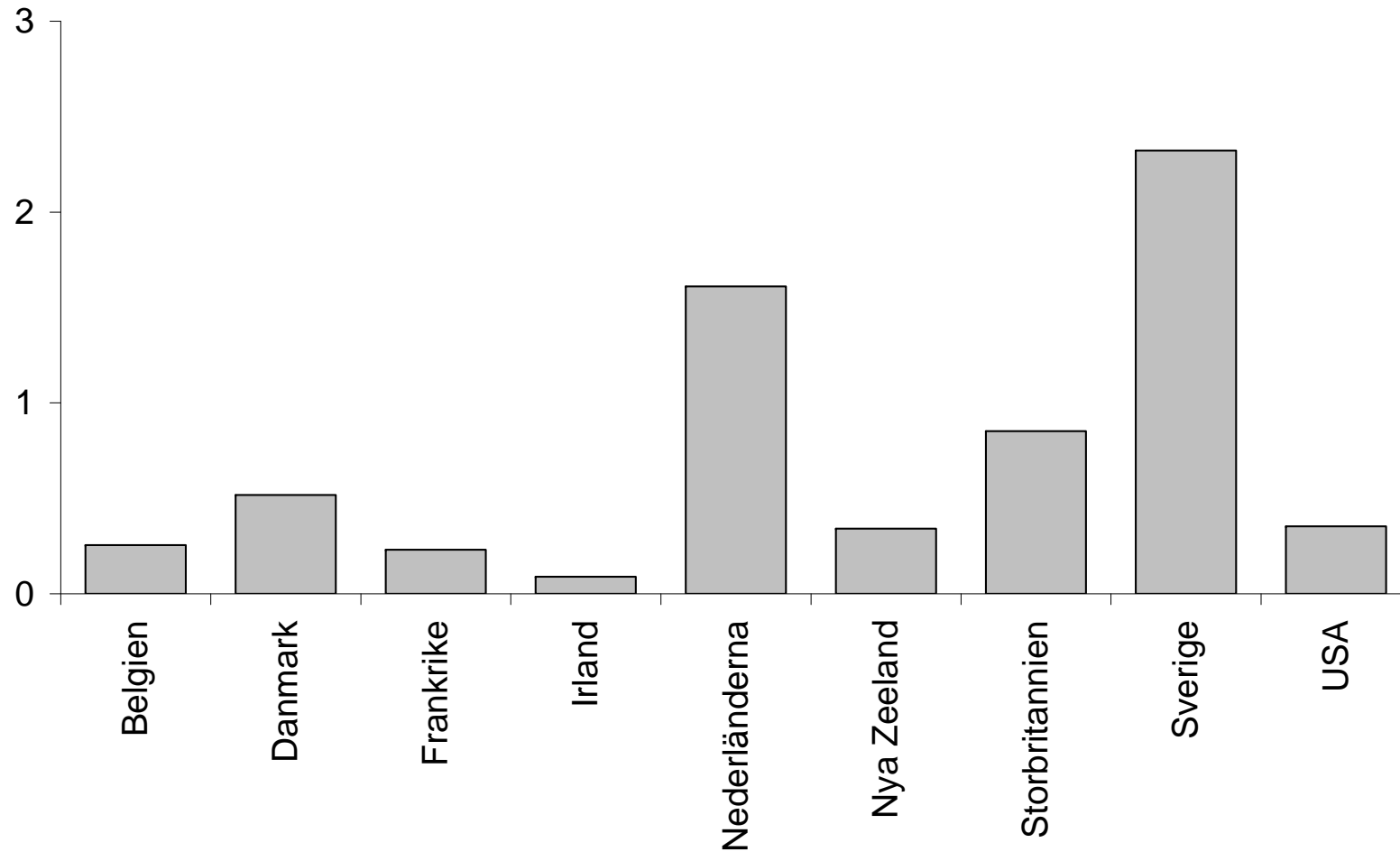
	Ungdomar	Äldre (55-64)	Födda utanför Europa	Personer utan gymnasie- utbildning
1990–1992	2,4	0,4	2,2	1,4
1990–1997	2,1	0,5	1,6	1,1
2001–2004	2,8	-1,4	1,4	2,4
2008 kv1–2010 kv1	2,0	-0,2	-	-
2007–2009	2,3	0,0	1,1	2,4

Jobbskatteavdraget

- 17 av 30 OECD-länder har någon form av jobbskatteavdrag
- Alla med arbetsinkomster får avdraget i Sverige
  - bara Danmark och Nederländerna har samma konstruktion
  - annars avtrappning med inkomsten
- Men avtrappning plus höga marginalsatser skulle ge höga marginaleffekter i Sverige
  - negativa sysselsättningseffekter äter förmodligen upp de direkta budgetbesparingarna

Direkt budgetkostnad för jobbskatteavdrag i olika länder, procent av BNP

Jobbskatteavdraget

- 17 av 30 OECD-länder har någon form av jobbskatteavdrag
- Alla med arbetsinkomster får avdraget i Sverige
  - bara Danmark och Nederländerna har samma konstruktion
  - annars avtrappning med inkomsten
- Men avtrappning plus höga marginalsatser skulle ge höga marginaleffekter i Sverige
  - negativa sysselsättningseffekter äter förmodligen upp de direkta budgetbesparingarna

Hur fungerar jobbskatteavdraget?

- Högre lönsamhet av arbete ökar **utbudet** av arbetskraft
- Varför ökar **efterfrågan**?
  - **lägre** löneökningar **före** skatt än annars
- Men **högre** löneökningar **efter** skatt än annars
- Varför ska det vara så kontroversiellt?

Regeringens beräkningar av effekterna

- 80 000 fler i arbete på lång sikt
- Beräkningarna följer "best practice" i forskningen
- Men "best practice" är inte särskilt bra
  - många effekter beaktas inte
- Men svårt säga om över- eller underskattning
- Regeringen borde vara tydligare med den stora osäkerheten

Beskattning av arbetsinkomster och pensioner

- Logiskt med skattesänkning på arbetsinkomster om målet är **sysselsättningspolitiskt**
- Man skulle kunna ha jobbskatteavdrag på den del av pensionen som tjänats in genom arbete ("uppskjuten lön")
  - men komplicerat
- **Omfördelning mellan personer**
  - dagens pensionärer fick inte jobbskatteavdrag
  - riktad skattesänkning som compensation?
  - men det motiverar inte **permanent** skattesänkning för alla över 65
  - skattesänkning bara till de generationer som inte fått jobbskatteavdrag?
  - i så fall automatisk utfasning över tiden

Permanent RUT-avdrag bättre än permanent ROT-avdrag

- Motiv för lägre beskattning av marknadsaktiviteter som är nära substitut till egenarbete
- RUT-arbeten är närmare substitut än ROT-arbeten
- ROT-avdrag är bra konjunkturpolitik
- ROT-avdraget bör omprövas när konjunkturen vänder uppåt

Sjukförsäkring och arbetsmarknadspolitik

- Sjukförsäkringsreformer-
na har angripit ett svårt
problem
- Viktig orsak till att trenden
mot lägre sjukskrivningar
har fortsatt
- Men alltför många
misstag
- Bra att arbetsmarknads-
programmen inte har
överexpanderat
- För mycket coaching
och för lite
arbetsmarknadsutbildning
- Bra med kompletterande
aktörer men antagligen
för hastig expansion